

Preek bij Eeuwigheidszondag 23 november 1997 Stiens

Gemeente van Jezus, onze Heer,

Ons leven kunnen wij samenvatten in de woorden: Wij worden voor de leeuwen geworpen. Ons geloof kunnen we samenvatten in de woorden: God is onze redder en bevrijder. In die beide zinnen vatten we ook het verhaal uit Daniël samen: Wij worden in dit leven voor de leeuwen geworpen, maar God is Redder en Bevrijder.

Nu wordt de kerk in deze moderne tijd vaak verweten, dat zij te gemakkelijke antwoorden geeft op de moeilijkste vragen. Dat de kerk te gauw de moeilijke vragen doorverwijst naar God, en die zal dan wel voor ons zorgen. De kerk wordt wel verweten, dat ze dood en ziekte niet serieus nemen, maar ze zien als een overgang naar een beter leven.

Als de kerk werkelijk zo is, als de kerk werkelijk op dit tijdelijke leven gaat neerzien en al haar kaarten zet op het nieuwe leven, dan zou ik geloof ik bedanken.

Er is één grote overeenkomst tussen de kerk en de lezers van het boek Daniël. Beide groepen bestaan uit gelovigen, die vanuit een minderheidspositie proberen staande te blijven. De lezers van Daniël zijn godvruchtige mensen, die onderdrukt en vervolgd voor door de alleenheerser Antiochus. En de kerk zijn hopelijk ook godvruchtige mensen, die echter in de hoek gedreven worden door de grote levensvragen van deze tijd.

De kerk mag geen gemakkelijke antwoorden op de moeilijkste vragen geven en zo de mensen zoet houden. De kerk moet, horend naar de Heilige Schrift, vanuit de kracht van God zelfs de moeilijkste vragen onder ogen zien. Die geloofsweg ontdekken wij vandaag in Daniël.

Dat Daniël de weg gaat van het geloof, dat is wel duidelijk. Daniël betekent: God is mijn rechter. Hij is de verpersoonlijking van de godsvrucht, en in joodse ogen een voorafschaduw van de Messias. Hij is iemand waarvan Paulus zou zeggen: Hij heeft het geloof behouden.

Maar dat de koning Darius ook de weg van het geloof probeert te gaan, dat is een grote verrassing. Je zou dat niet verwachten van een aardse machthebber. Laten we hem even volgen in dit verhaal. Als hij die wet ondertekent is hij zich niet bewust dat Daniël daarvan het slachtoffer zou worden. En hij schrikt dan ook als andere bestuurders hem zeggen dat Daniël zijn wet van Meden en Perzen heeft overtreden. Driemaal daags is Daniël aan het bidden, voor een open venster, driemaal daags richt hij zich op de nieuwe stad, op de toekomst van God.

Wanneer Daniël dan is aangeklaagd door zijn jalouse collega's dan schrikt koning Darius en hij probeert wegen te vinden om Daniël te redden van de leeuwenkuil. De bestuurders zetten vervolgens de koning onder druk, zodat hij gedwongen wordt om Daniël de straf toch op te leggen. En de koning zegt dan: 'Daniël, nu mag de God tot wie je driemaal daags bidt, jouw redden!'

Er volgt voor de koning een onrustige nacht. Hij slaapt niet, hij eet niet, hij zit zenuwachtig in zijn paleis, onzeker en angstig: Heeft hij wel goed gehandeld? Ten diepste is hij ook angstig en nieuwsgierig naar de God van Daniël. 's Ochtends vroeg is hij de eerst die opstaat, om te zien wat er met Daniël gebeurd is. En koning Darius die opstaat is een symbool voor de opstanding van Daniël. Het is alsof hij het wonder aan voelt komen.

Zou Daniël in de nacht doorgegaan zijn met zijn gebed? Nee, waarschijnlijk niet. Het bidden was voor overdag. 's Nachts zal hij troost hebben gezocht in de psalmen, zoals in psalm 91, die we zojuist zongen: 'Op U vertrouw ik Heer, Gij wilt voor mij altijd het beste.' Daniël hetuigt hier van een diep vertrouwen op God.

Eigenlijk klopt dat wel ongeveer met de uitslagen van het onderzoek God in nederland. Veel mensen hebben geen belang meer bij de kerk, maar geloven wel in God. Waarom, omdat de kerk te lang en te vaak te gemakkelijke antwoorden wist te geven op de moeilijkste vragen.

De kerk zou een voorbeeld moeten nemen aan Daniël, maar dat zal wel te moeilijk zijn. Als de kerk nu eens een voorbeeld zou nemen aan koning Darius. Die koning die eerst wettisch is, maar dan twijfelt, die koning die een leven wil redden, die er een nacht van wakker ligt, en uiteindelijk getuige is van een wonder.

Als de kerk daar nou eens iets van zou overnemen. Dan heb je een kerk, die weet, dat ze wettisch is, belast met een geschiedenis waarin ze haar zegen gaf aan diverse leeuwenkuilen, en slachtoffers maakte en vuile handen kreeg. Maar dan krijg je een kerk, die daarvan wakker ligt en niet kan slapen, omdat ze twijfelt. Een kerk die gespannen zoekt naar redding, en een kerk die getuige is van een wonder.

Maar vooral een kerk die leert van haar fouten, en een kerk die na een onrustige nacht als eerst opstaat. Een waakzame kerk. Dat stond Jezus voor ogen, toen hij zijn vrienden vroeg: Waak toch een uur met mij.

Als de kerk zo zichzelf vernieuwt dan kan de kerk daadwerkelijk van betekenis zijn voor mensen, die het gevoel hebben in een leeuwenkuil te zijn geworpen. En daarvan zijn er zovelen. Mensen die zich bedreigt voelen, door vijanden, of door ernstige ziekte, mensen die het benauwd hebben van verdriet, mensen die de moeilijkste vragen onder ogen moeten zien. Die mensen hebben geen behoefte aan gemakkelijke antwoorden die gepresenteerd worden als een wet van Meden en Perzen. Die mensen hebben behoefte aan genegenheid en hartelijkheid. De kerk moet een bron zijn van troost en ingetogenheid, maar ook van vreugde en hoop voor de toekomst.

Ik hoop dat de kerk zo voor u van betekenis is geweest, toen u afscheid moest nemen van een geliefde. Die geliefden die we vandaag gedenken. We denken met ontroering terug aan wie ons ontvielen: Je moeder, je vader, je echtgenoot. Je denkt terug aan hun leven, hun gaven, hun liefde, hun aanwezigheid. Je denkt ook terug aan hun sterven. Voor sommigen zeer plotseling, voor anderen een langdurig ~~sterven~~ en ziek zijn, soms van vele jaren. En als je daaraan terugdenkt, dan voelt het misschien wel een beetje aan als een leeuwenkuil. Je kunt geen kant op, je moet mee in de ziekte en in het verdriet, en zoals de leeuwenkuil is afgesloten met een grote zware steen, zo lijkt de hemel ~~gesloten~~ voor je. Driemaal daags kun je bidden, maar er komt geen antwoord.

Totdat je beseft, dat het leven nooit zinloos is. Het leven is nooit zinloos. En dat is geen gemakkelijk antwoord op de moeilijkste vraag. Je kunt nooit zeggen dat het leven zinloos is, want dan zou het leven een wegwerpproduct worden. Geen enkel leven, in welke omstandigheid dan ook is zinloos.

Maar het leven staat steeds, oog in oog met de leeuw. De leeuw het symbool van
leed

levensbedreiging. Hoe gevaarlijk leeuwen zijn blijkt uit het Daniëlverhaal, waar de vijanden van God verslonden worden door de grote leeuwentanden. De straf met de leeuwen zou in later tijden overgenomen worden door de romeinen in hun beroemde 'spelen'. En in nog later tijden zou de leeuw vervangen zijn door gasovens, waarin de kinderen van Israël werden verbrand.

Uit ervaring weten wij, dat het leven altijd oog in oog staat met de leeuw, de ziekte, de zinloosheid, de dood, de angst. Maar wij zullen nooit de hoop opgeven, de hoop op God die wij Redder noemen. Nooit zullen we de hoop opgeven, we zullen de moeilijkste vragen onder ogen zien, we zullen nachten wakker liggen, vanwege alles wat het leven bedreigt. Maar bij het krieken van de dag zullen we als eersten opstaan om God te zien.

Het leven is nooit zinloos. Dat is geen gemakkelijk antwoord, maar een gelovig beginpunt. Een vaste grond waarop wij staan. En op diezelfde vaste grond moet de kerk ook durven gaan staan. Het is een houding van diep geloof in het God en in het leven, een houding van krachtig verzet tegen de leeuwen die het leven bedreigen. Niet een kerk die het bestaan van God wil verdedigen, maar een kerk die zijn rijk wil bespoedigen, door geloof, hartelijkheid en hoop.

Daniël komt levend en wel uit de leeuwenkuil, zo kunnen wij levend en wel uit de leeuwenkuil van de moeilijkste vragen tevoorschijn komen. En dan kunnen we koning Darius nazeggen: Gij zijt God, Gij zijt de levende, die blijft in eeuwigheid, en die wonderen doet in hemel en op aarde.

Die God is het die een veilige plaats is voor onze gestorven geliefden. Zij zijn voorgoed vrij van de leeuwenkuil. en in goede handen.

Die God gaf ook de kracht om tijden van zorg en ziekte en dood door te komen.

Die God was erbij, bij de rouwdiensten, bij de afscheidswaarden.

Die God is de kruik waarin onze tranen welkom zijn.

Die God belooft dat alles goed zal komen, dankzij Christus onze koning.

De leeuw is symbool van bedreiging, maar meer nog is de leeuw het symbool voor de koninklijke kracht. De kracht van Christus Koning, zoals deze zondag ook wel heet, is een kracht die meer kan dragen dan wij beseffen. Dat is het mysterie van ons geloof.

En vanuit ons geloof blijven we kiezen voor het leven, voor de liefde, de vriendschap, voor goede woorden en daden van barmhartigheid.

Straks zullen we met eerbied de namen noemen van gestorven geliefden en met ontroering hun leven gedenken.

Ik bid u allen toe, dat de barmhartige God u steeds zal troosten en kracht geven.

En dat wij als gemeente en als kerk onze hoop zullen vestigen op de Redder van Israël. 

Want hij leidt ons nar een nieuw land, naar een nieuwe stad.

Ik sjong it wurd, oer berch en dún
fan libben en bihald
en moarn dan romje wy it pún
en bouwe in nije wrâld!
AMEN